

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Офіційний сайт Верховної Ради України «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Голишева О. С.
аспірантка Інституту держави і права імені
В. М. Корецького НАН України, асистент кафедри права
Житомирського державного університету імені Івана Франка

РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Перехід до третього тисячоліття фахівцями в галузі філософії, економіки, юриспруденції, інформатики пов'язується з переходом до інформаційного суспільства, під яким розуміється суспільство, в якому ключову роль відіграють послуги з отримання, обробки та поширення інформації, на відміну від індустріального суспільства, основу якого складають процеси створення матеріальних благ. Технічний прогрес призвів до виникнення віртуального простору, в якому будь-які дії з інформацією вчиняються за допомогою Всесвітньої мережі Інтернет. Поряд із традиційною господарською діяльністю з'являється така ж діяльність з використанням комп'ютерних технологій.

Становлення та розвиток електронної торгівлі в Україні має еволюційну складову. Як влучно зауважує Л.М. Іваненко, сучасний етап правового регулювання прав споживачів можна умовно поділити на три підетапи [1, с.15-19].

Перший бере початок із Декларації «Про державний суверенітет України» від 16.07.1990 № 55-ХІІ. Лише з 90-х років 20-го століття почалася робота зі створення правового регулювання відносин у сфері електронної торгівлі, основним напрямком якої є прийняття комплексних законів, присвячених регулюванню системи відносин, що виникають при вчиненні

правочинів через мережі електров'язку. Україна першою серед колишніх республік СРСР приймає Закон «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-XII. Наступним кроком стало прийняття Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII, яким почали регулюватись відносини щодо створення, збирання, отримання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації. Закон України «Про зв'язок» від 16.05.1995 № 160/95-ВР (втратив чинність) встановив правові, економічні та організаційні засади діяльності в галузі зв'язку.

Другим підетап пов'язаний із прийняттям Конституції України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, в якій закріплено основний обов'язок держави захищати права споживачів, здійснювати контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт.

Третій підетап правового розпочався одночасно із входженням України у нове, 21-перше століття. Саме тоді були прийняті Закони України:

- «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» від 05.04.2001 № 2346-III, який визначає загальні засади функціонування платіжних систем в Україні.

- «Про електронний цифровий підпис» від 22.05.2003 № 852-IV (втратив чинність), в якому були закладені основи правового статусу електронного цифрового підпису та врегульовано відносини, що виникають з його використання.

Вважаємо за доцільне виділити четвертий підетап розвитку прав споживачів у сфері електронної торгівлі, який бере початок із ратифікації у вересні 2014 року Угоди про асоціацією між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, основною метою якої є впровадження в Україні Європейських стандартів життя. Підписання вказаного документу прискорило впровадження стандартів Європейського Союзу (далі – ЄС) до законодавства України. Це відбувається шляхом

імплементатії норм Директив ЄС або ж копіюванням їх положень при розробці власних законів.

Фундамент створення спільного ринку електронної торгівлі заклала Директива Європейського парламенту та Ради №2000/31 «Про електронну комерцію», яка має основоположний характер. Стаття 3(1) є однією із базових у Директиві, оскільки в ній встановлений принцип свободи здійснення електронної торгівлі, зазначаючи, що «кожна держава-член повинна забезпечити, щоб послуги інформаційного суспільства, що надаються постачальником послуг, заснованим на її території, відповідали національним положенням держави-члена, що належать до узгодженої галузі» [2].

Україною були виконані зобов'язання щодо імплементатії положень Директиви ЄС №2000/31 у національне законодавство, оскільки в 2015 році був прийнятий Закон України «Про електронну комерцію», в якому визначено юридичні умови електронної торгівлі як окремого правового явища.

Позитивним кроком стало затвердження Урядом України нової редакції Закону України «Про захист прав споживачів» від 05.10.2021 № 6134, яким Міністерство економіки України планує виконати численні Директиви та Регламенти ЄС, поширити дію Закону на сферу харчової продукції, запровадити дієві механізми захисту інтернет-комерції.

Для забезпечення ефективної роботи ринку електронної торгівлі в Україні повинна бути спрощена система використання електронних платежів. Саме з цією метою на розгляді Верховної Ради України перебуває Проект Закону «Про внесення змін до деяких Законів України щодо комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу» від 01.10.2020 № 4178 [3].

Водночас важливі питання правового регулювання договірних відносин за участю споживачів у сфері електронної торгівлі залишаються дискусійними і потребують додаткового вивчення.

Отже, зсув грошового потоку в сферу електронної торгівлі підтверджує той факт, що Інтернет-технології з кожним роком все більше впливають на

глобальні світові економічні процеси. За прогнозами аналітиків, обсяг безготівкових платежів в Україні істотно зростатиме. Проаналізувавши національне законодавство, яке регламентує захист прав споживачів у сфері електронної торгівлі, ми дійшли висновку, що національна нормативна база перебуває у стадії розвитку та змін. Відповідність національного законодавства правовим актам ЄС є низькою, а в деяких випадках законодавче регулювання електронної торгівлі поки що не відповідає гармонічному та вдосконаленому законодавству ЄС.

Список використаних джерел:

1. Іваненко Л.М. Правове регулювання захисту прав споживачів навч. посіб. Київський національний торговельно-економічний ун-т. К.: КНТЕУ 2008. С. 15 – 19.
2. Договір про заснування Європейської Спільноти (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року). № 994_017. Редакція від 01.01.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text/ (дата звернення: 29.05.2022).
3. Про внесення змін до деяких Законів України щодо комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу. Проект Закону України (у новій редакції) від 01.10.2020 № 4178. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70098 - (дата звернення: 29.05.2022).

Мазуренко О. А.

*аспірант кафедри цивільного, трудового права та
права соціального забезпечення
Донецького державного університету
внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ У ЗАРУБІЖНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМАХ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

В умовах сучасного розвитку суспільних відносин важливе значення мають правові форми захисту, що захищають трудові права та законні інтереси